

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „**KOROŠKI SLOVENEK**“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

**List za politiko,
gospodarstvo in prosveto**

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Zdrava, mati!

Zdrava, mati, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si v velikem svetu vsega ustvarjenega, blagoslovljen je sad tvojega telesa! Zdrava, mati, ob svojem materinskem dnevu!

Tri svetle točke ostajajo ubogemu človeškemu rodu pod božjim soncem. Tri svetla znamenja rešitve v dnevih propadanja in umiranja, duhovnih in duševnih blodenj, razkrajajočih se gospodarstev in propadajočih narodov. Tri svetla znamenja, trije mogočni svetilniki na obrežju svetovne krize: rodna mati, zemlja in Cerkev! Mi tonemo v morju razbitih življenskih vrednot, valovi razbičanih duš in zatrte vesti butajo in se ubijajo v sebi, na obzorju pa vstaja liki križu veličastna slika trojnega materinstva. Otrok-nebogljencek steza svoje ročice po materi, bedno in izstradano človeštvo se z hrepenenjem obrača po rešilnem znamenju.

Rodna mati naših družin in našega ljudstva! V dnevih ginevajoče družinske misli in pojemajoče nesebične ljubezni te je največ celega človeka. Saj daruješ v neprestanem delu, pritrgovanju in vedni žrtvi na oltarju svete družinske zavesti; in nam je dobro, da imamo vsak svojo mater. V malem svetu svoje družine nas učiš materinske skrivnosti, iz katere si se porodila sama, učiš nas najenostavnejše in najtežje zapovedi vsega — tudi narodnega in mednarodnega življenja: čiste, svete ljubezni. Okosteneli smo v računarje in trgovce, v sebi razbiti in raztrgani hodimo po zemlji, ti pa si angelj miru in ljubezni med nebom in svetom. In če nekoč zavihra po svetu peklenška burja sovraštva in bo hotela seči še po tvojem svetišču družine, tedaj boš odločno in hrabro kot levinja branila svojo in našo čast in jo otela iz razvalin in podrtije propadajočih ljudstev v novo, lepše življenje. Zopet boš tedaj ti, najbolj božja in zato najbolj človeška, prizidavala družino ob družino in na teh temeljih postavila nov svet bodočega tisočletja. Zato, mati, bodi zdrava, milosti polna in Gospod bo s teboj!

Zemlja naša, mati slovenskega ljudstva, ki nam daješ hrane in obleke in naš nasitiš in oblačiš v našem znoju in potu! Zaverovani smo bili v modrost sveta in s strahom zaznali trenutek, ko so se začela trgati gospodarstva in so propadala podjetja in zavodi, trgovine in tovarne, ko se je manjšal vsakdanji kos kruha in je prišla beda brezposelnih in brezdelnih! Tedaj, mati zemlja, si sprejela rod spet v svoje okrilje in ga danes dobro varuješ pred vsemi presenečenji in razočaranji. Mogočen je tvoj veliki paragraf, ki ga danes vsepovsod izvajaš na svojem rodu: skrbna in ljubeča mati si vsakomur, ki te je obdajal s spoštovanjem in ljubeznijo. Varuješ ga lakote in brezdelja, obenem pa si mu dobra učiteljica zdravega življenskega nazora, da se rod ne izgubi v golih teorijah, blodnih zahtevah in papirnatih programih. Neusmiljena si proti krivičnim, ki grešijo s svojim računarskim in sebičnim gledanjem življenja tudi nad teboj, in usmiljena pripuščaš, da se vračajo nazaj k tebi bolni in izstradani iskati novega zdravja in nove sreče. Blagoslovljena si v svojih božičnih nočeh, velikonočnih jutrih in binkoštnih nedeljah, blagoslovljena stvar v velikem stvarstvu. Zato je blagoslovljen tudi tvoj sad v kruhu in vinu in še posebej v tvojem kmečkem rodu! Še posebej si blagoslovljena v svojem kmečkem rodu zato, ker si ga ohranila največ človeka, celega in zaceljenega, da bo nekoč za-

mogel zajeti ves narod od duhovnika do zadnjega delavca v svojem zdravem stanovskem in resnično socialnem čutu.

Cerkev, mati si vsega človeštva po vsem svetu, učiteljica si vseh narodov, minulih in bodočih tisočletij! V tvojem blagoslovu raste človeštvo, v tvojem prokletstvu se pogreza s svojimi rodnimi materami in s svojo zemljo. Veličastna si in vsa sveta, ko se neposlušni rod zvija med rastjo in umiranjem, med dobrohotečimi voditelji in lažnjivimi preroki, K tebi in tvojemu življenskemu nauku vodijo vsa

človeška pota, četudi po ovinkih in razočaranjih raznih fašizmov in komunizmov, gnilih demokracij in krivičnih diktatur. In še bolj boš veličastna in sveta, ko končno zdržiš vse te raztrgane drobce stoterih rodov in narodov, da bo ena sama čreda z enim samim pastirjem. Kajti le ti edina si vesoljna, si vsa katoliška.

Mati! Da bi nam ob tvojem dnevu vzrastlo neizmerno spoštovanje do tvojega blagoslova in blagoslovljenga materinstva in da bi ob tem spoštovanju postali zopet blagoslovljeni sad tvojega telesa, je naša današnja želja!

„Bog hoče borbo!“

Kako je v hitlerjanski Nemčiji.

„Bog hoče borbo“, to narodno-socialistično geslo je zapisano na praporih napadalnih čet in v njegovem pravcu se vrši brezprimerni preokret šestdesmilijonskega naroda v novo, nacionalistično miselnost.

Diktatura je v polnem razmahu. Segla je na desno in levo in ukovala ves nemški rod v svoj miselni svet. Ni prizanašala nikomur. V sami Prusiji se nahaja še danes okoli 10.000 oseb v zaporih. So to pristaši socialistične ali komunistične stranke, zastopniki najraznovrstnejših poklicev; dijaki, profesorji, odvetniki, trgovci i. dr. Milejše so s političnimi kaznjenci postopali v drugih deželah in so si pridržali samo najnevarnejše. Židje so iztrebljeni iz javnega življenja, v vsej državi se trenutno vrši čiščenje javnih knjižnic. Na tisoče knjig bo javno sezganih, tako dela vseh socialističnih in drugih nenacionalnih nemških pisateljev in znanstvenikov. Visokošolske profesorje po vrsti odslavljajo, čim se ne izjavijo za sedanji režim. Tisk cele Nemčije se nahaja pod strogo cenzuro. Nemške dežele so centralizirane in popolnoma v rokah Berlina in hitlerjevih državnih komisarijev.

Narod in njegove organizacije so kakor omamljene od nacionalsocializma. Val navdušenega „izenačenja“ dere po vsej Nemčiji. Organizacije najraznovrstnejših panog — kulturne, gospodarske, politične — se udinjajo nacionalsocialistom. **Narod se ne uniformira enotno samo na zunaj, marveč tudi duhovno.** In to je najnevarnejše! Takole piše nek ugleden Nемец: „Nam Nemcem se zameri, da imamo več črednih in-

stinktov kot pa osebnosti. Zaraditega lažje in boljše prenašamo disciplino, ki nas vse brez razlike neusmiljeno potlači pod pest zakona, ki je isti za vse. Toda naša zgodovina menda ne pozna slučaja, da bi kak drug narod s takim navdušenjem in v tolikem številu nosil svojo osebno svobodo in svojo lastno osebnost na žrtvenik nacije.“

Protestantovske verske sekte z mrzlično naglico pripravljajo svoje zedinjenje v Zvezno nemško evangelijsko cerkev, ki naj združi raztrgane protestantske v svojem okvirju. Protestanti se namreč bojijo, da bi vlada z raznimi komisariji ne posegla tudi v versko življenje in izvedla združitev nasilnim potom. Nacionalsocialisti pripravljajo tudi že načrt enotne državne cerkve, ki ji bo vsestransko podrejena.

Tako se v Nemčiji izenačuje javno življenje naroda pod geslom nacionalnega prepoda. Že je čutiti tudi odpor: nemško-nationalci z Hugenbergom na čelu se počasi odmikajo od Hitlerja. Pa kaj to, ko pa je v njegovih rokah absolutna oblast in jih lahko stre s pestjo. Resno nevarnost predstavljajo za režim nemški katoličani, ki so izsilili odstop dosedanjega vodstva svoje politične organizacije, ker se ni postavilo v bran za načela svojega svetovnega in narodnega naziranja.

Tudi nemški fašizem je bolezen kot je bolezen človečanskega telesa boljsevizez. **Bolehal bo svet, dokler ne prizna prvenstva duha, pravice in ljubezni.**

Česka odgovarja fašistom.

Češki zunanji minister dr. Beneš je imel minuli teden v poslanski zbornici velik govor, ki je zbudil pozornost tudi izven državnih meja. Bavil se je predvsem z načrtom delitve Evrope oz. spremembe mirovnih pogojev, ki jo zagovarjajo evropski fašisti. Med drugim je dejal: Nemčija, Madžarska in deloma tudi Avstrija in Bolgarska pozdravljajo novi razvoj italijanske politike. V Nemčiji vedo prav dobro, da njihovi cilji niso istovetni italijanskim in da bi novi položaj, po katerem stremi Italija, ne bil tisti, ki si ga želi Nemčija. Torej bi Italija Nemčijo podpirala samo do gotove meje in nato bi moral nezadržljivo nastati spor med obema državama. Kljub temu pa napreduje zblíževanje med obema državama. Anglija se danes brani vmešavanja, četudi je o priliki Macdonaldovega obiska za trenutek prekoračila to svoje stališče. Francija se protivi fašistični politiki in zahteva, da je treba po-

godbe držati. Mala antanta se bo z vsemi silami branila proti temu, da bi postala predmet politike velesil. Iste interese imajo tudi Avstrija, Madžarska in Bolgarska, tako da spada misel, ustvariti skupnost velesil, ki bi svoje odločitve usiljevale drugim državam, v preteklost. Fašistični korak pomeni razvoj nazaj. **Nobena država ne bo pripustila da bi druge države razpolagale z njenim ozemljem in se bo postavila v bran tudi z orožjem.** Male spremembe državnih meja so mogoče pod pogojem, da se izvršijo brez zunanje pritiska v miru. Še občutljivejša od male antante je v tem pogledu Poljska, in Čehoslovaška ima načrt, da se sporazume s Poljsko za pakt večno trajajočega prijateljstva. Slično zblíževanje se vrši danes tudi med baltškimi državami — Finske, Estonske, Latvije in Litve — in v najkrajšem času je pričakovati ustanovitev baltskega bloka.

Občinske volitve v Inomostu. V Inomostu so se vršile dne 23. aprila občinske volitve. Volilni izid je prinesel nepričakovan porast narodno-socialističnih glasov, v številkah izgleda sledeče: Socialdemokrati 9932 glasov (doslej 12.034) in 6 (prej 9 mandatov), tirolska ljudska stranka 9394 in 5 mandatov, narodni socialisti 14.996 in 9 mandatov, velenemci 828 (prej 5063) glasov in nič mandatov. Izid kaže, da popuščata socialdemokratska in velenemška stranka v prilog narodnim socialistom, do čim se razmeroma dobro drži kršč. soc. stranka. Gotovo je, da govori izid inomoških volitev tudi za vse bodoče volitve in da bo treba kanclerju izredno politične spretnosti, da ubrani državo pred fašistično diktaturo.

Kriza v vrstah Heimwehra. Že zadnjič smo kratko poročali, da se je odcepil štajerski del Heimatschutzja od svojega osrednjega vodstva — Starhemberga — in sklenil pogodbo z nacionalsocialisti, glasom katere priznava Hitlerja za svojega vrhovnega voditelja in bo skušal skupno z nar. socialisti ustvariti močno vladno nacionalne koncentracije po vzgledu Nemčije. Novejša poročila govorijo, da vstaja tudi v ostalem delu avstrijskega Heimatschutzja vedno večje nezadovoljstvo proti knezu Starhembergu, ki da se je brezpogojno zapisal in prodal Mussoliniju in Dollfussu. Solnograški, predarlski in nižjeavstrijski Heimatschutz zahtevajo izpremembo vodstva in grozijo, da se v drugem slučaju pridružijo štajerskim tovarišem. Predvsem izražajo svojo nezadovoljnost glede Starhembergove popustljivosti v vprašanju pomožne policije, h kateri so bile poleg Heimatschutzja pritegnjene tudi druge — kršč. socialne in landbundovske oborožene organizacije.

Volitve v Španiji. Dne 23. aprila so se vršile dodatne občinske volitve v Španiji, katerih izid pomeni poraz socialistične stranke in sedanje, pod njenim vplivom stoječe španske vlade. V nad 2500 občinah so socialisti nazadovovali v prilog konservativnim republikancem. Pričakovati je, da bo po tej zmagi opozicija izsilila volitve tudi v ostala politična zastopstva in dosegla preokret dosedanje španske politike.

Washingtonska konferenca se je pričela koncem minulega tedna. Razpravljajo o razorožitvenem vprašanju, v prvi vrsti pa o gospodarskem položaju in o razrešitvi njegove zamotanosti. Iz predpogovorov je najzanimivejše, da predlagajo angleški in ameriški gospodarski strokovnjaki splošno razvrednotenje denarja v vseh državah. Valute naj se potisnejo na nižjo stopnjo in to razvrednotenje naj omogoči zopet pravo razdelitev zlatih zalog. Začetkom tedna so dospeli tudi nemški odposlanci in računajo, da bo tekom tedna zastopana v Washingtonu cela Evropa. Na izid te vsekaor važne konference, kateri bo nato sledila v Londonu svetovna gospodarska konferenca, smo tudi mi lahko radovedni.

V Rusiji se je pred tedni vršila sodnijska razprava proti šestim angleškimi inženjerjem, ki da so svojo zapovslove v sovjetski državi zlorabljali v špijonažne svrhe. Angleška vlada si je na vso moč prizadevala, da reši svoje rojake in je dejansko dosegla, da so bili milo kaznovani z zaporom ali izgonom. Kljub mili sodbi je angleška vlada prepovedala vsak uvoz ruskega blaga. Proces se je vršil zaradi tega, ker je hotela sovjetska vlada zvaliti krivdo neuspeha pjetiletke na inozemce. Poročila o gospodarskem položaju v Rusiji govorijo o predstoječi lakoti, ki preti vsemu ruskemu ljudstvu. Neuspeh gre predvsem na račun ponesrečenega poizkusa socializacije ruskega kmetijstva: kmetje pridelujejo, kar rabijo zase, kmetijske zadruge nimajo sposobnih voditeljev. Ja, že se najdejo vesti, ki prognojujejo prihajajočo katastrofo sovjetskega režima, katere bi bila najdalekosežnejšega vpliva na polžaj vsega ostalega sveta.

Občni zbor pol. in gosp. društva.

Morda je bilo dobro in previdno od našega političnega vodstva, da je dalo letošnjemu občnemu zboru političnega in gospodarskega društva — da izvzamemo oficialni del volitve društvenega vodstva — bolj informativen zna-

čaj in da si je pridržalo izjavo končno veljavnega stališča naše manjšine k vprašanju, ki danes razgrevajo svet in njegove države. Po fašizmu in komunizmu razburkani svet, zahteve po reviziji mirovniških pogodb, borba krščanskih socialcev za neodvisno in notranje urejeno državo, naraščajoči vpliv nar. socializma v Avstriji — taka doba vsekakor ne more biti naklonjena manjšinskemu vprašanju in bi ga, sama neurejena, tudi nikoli ne mogla zadovoljivo rešiti.

Po otvoritvi in pozdravu se je društveni predsednik oddolžil spominu umrlih članov — med njimi dr. Sadolška in dr. Mikla — in nato predal besedo poslancu dr. Petku:

„Ob zaključku povojnega političnega življenja smo. Ob svoji plitvosti in neugodnih razmerah so se misli, ki so ga vodile, izživele. Demokracijo so ponižali v izigravanje številčne večine proti manjšini, parlamentarizem je ostal le še brezplodna igra med vlado in opozicijo, državna misel se je morala umakniti strankarskim interesom. Odtod neurejenost sedanjega mednarodnega življenja, odtod nejasni položaj in bodoči razvoj v naši državi. Kancler dr. Dollfuss se mora danes boriti proti gnili demokraciji v državi, za svoj cilj si je postavil ustanovitev nove, stanovsko urejene, neodvisne Avstrije. Naj pripomnimo, da je stanovsko gledanje narodnega in državnega življenja tudi naše gledanje. A ne smemo pozabiti, da sloni naše manjšinsko vprašanje na zdravi demokraciji. In dokler se ne upostavi te, je njegova rešitev potisnjena ob stran. Na nas je, da jo z ureditvijo notranjega narodnega življenja — predvsem gospodarskega — pripravimo do trenutka, ko se bo mednarodno in politično življenje okoli nas vrnilo v normalno smer.“

Po referatu g. poslanca je občni zbor prešel na volitve novega odbora. Izjavo dosedanjega zaslužnega predsednika g. Kraigerja, da mu njegov zdravstveni položaj ukazuje odložitve častnega mesta, je vzel občni zbor z zahvalnimi in priznalnimi besedami č. poslanca Starca na znanje. Za novega predsednika je zaupništvo volilo poslancu dr. Petku, ki se je zahvalil za izkazano mu zaupanje in nato vodil volitve ostalega odboroškega članstva.

Po volitvah se je razvila živahna debata o našem bodočem narodno-političnem delovanju in njegovi organizaciji. Mestoma živa je debata pokazala izredno razgibanost in zrelost našega zaupništva.

Ustanovni občni zbor „Kmečke zveze“.

Č. svetnik Poljanec je v imenu pripravljavnega odbora pozdravil navzoče zborovalce in v kratkem podal razloge, ki so vodili do ustanovitve samostojne gospodarske organizacije slovenske manjšine na Koroškem. Volitve v kmetijsko zbornico so v številkah dokazale, da je večina južnokoroškega kmetijskega prebivalstva za organizirano pomoč slovenskemu kmetijstvu v deželi in da si zato želi samostojnega svojega zastopstva v novoustanovljeni zbornici. To zastopstvo si je tudi častno izvajalo v „Kmečki zvezi“. Ta je danes edina prava zastopnica južnokoroških kmetijskih interesov v zbornici. Njen delokrog je obširen in treba bo zastaviti vse sile, da odpomoremo brezprimerni stiski svojih kmetov. Današnji ustanovni občni zbor naj omogoči njeno redno poslovanje.

Po kratki razlagi zveznih pravil, ki jo je podal č. posl. Starc, je zbor prešel na volitev načelstva in odbora. Soglasno je bil sprejet predlog, da se imenuje za načelnika „Kmečke zveze“ g. zborniškega svetnika Grila. Nato je zbor volil še ostale člane osrednjega odbora zveze.

Volitvam je sledil pogovor o najnujnejših korakih, ki se imajo storiti v pomoč slovenskemu kmetu v deželi. Pokazal je obilico vprašanj, ki čakajo nujne rešitve, obenem pa nakazal tudi potrebo samostojnega gospodarskega delokroga zveze.

Načelnik je zaključil občni zbor z izjavo, da upa, da se bo „Kmečka zveza“ razvila v močno in odporno gospodarsko organizacijo

slovenskega kmetijstva na Koroškem in da bo zamogla s svojim delovanjem rešiti marsikako našo kmetijo grozečega pogina. Da bo izvojevala našemu gospodarstvu ugodnejši položaj kot je bil do danes, ji bo dalo obenem značaj važne narodne organizacije slovenske manjšine.

DOMAČE NOVICE

Krčanje. (V slovo č. župniku Hutterju!) Ta mesec so nas zapustili naš župnik č. g. Alojz Hutter in šli v zasluženi pokoj. Zahvaljujemo se Vam, gospod župnik, kar ste nam storili dobrega v svojem vzvišenem poklicu. Tudi se Vam zahvaljujemo za vse milodare, ki smo jih sprejeli iz Vaših blagih rok. Tako veselimo bili dobrega krščanskega čtiva, ki ste ga razširjevali med nami, in le škoda, da so se ga izogibali tisti, katerim bi bilo še posebno potrebno, ko v svoji zmoti črnijo naše duhovne voditelje. Na zlobne napade na č. župnika v brezverskih listih nismo hoteli odgovarjati in danes pripominjamo le to, da smo s tistimi klevetami šele prav spoznali duševno klavnost naših „prijateljev“. Še bolj smo se oklenili svojega gorečega dušnega pastirja in danes jim želimo božje naklonjenosti za vse dobrote, ki so jih delili med nami. Hvaležni farani.

Sele. (Nova trgovina.) Boroveljska trgovina Marija Just je z velikonočnimi prazniki opustila svojo filijalko pri nas. Istočasno pa je otvoril novo trgovino g. Janko Oitzl, sin vrlega g. Oitzla z Bistrice v Rožu. Mladi trgovec se je izvežbal v znani Kommetterjevi trgovini v Borovljah, odkoder ga tudi Selani poznajo. Mlademu podjetniku obilo uspeha!

Št. Lipš. (Razno.) Nekam leni smo postali v dopisovanju in komaj bi bilo, da bi človek navedel vse zastarele zanimivosti, če bi se ne bal urednikovih škarij. Zato samo o najnovejših: Dve novi družini smo dobili v fari, Albert Wodlej, pd. Topej v Banji vasi je poročil Marajo Girgoj, pd. Petrovo iz Št. Lipša, Štefan Tancar pa si je izbral za družico najbližjo sosedo Lenko Pörtsch. Iz župnije se je poročila Katica Avgustin. Bilo srečno! — Tečaja za krmljenje svinj, ki se je vršil v Žitari vasi, se je udeležilo tudi več gospodinj iz našega kraja. Škoda samo, da govornik ni bil zmožen domače besede; je samo upati, da bodo naši kmetijski zastopniki tudi tozadevno primerno zastopali naše stališče. Pri Primožu na Plaznici smo imeli sadjarski tečaj, katerega je vodil g. Kolprat iz Škofjega dvorca. Predavatelj je govoril v razumljivem domačem jeziku. Udeležilo se je tečaja okoli 40 fantov in mož. — Sicer pa nas tarejo davki in socialne dajatve in zato se vedno bolj privajamo „jamranju“. — Fantovski pevski zbor se nahaja v dobri formi, ima stalne vaje in se pripravlja na pevsko prireditev v Žitari vasi. — No, kar bo še novic, pa prihodnjic!

Loga ves ob Vrbskem jezeru. Dne 21. aprila smo položili k večnemu počitku Jakoba Einspielerja pd. starega Šodernika v Loga vasi. Že pred 26 leti mu je umrla žena in dosihmal je sam samotaril v svoji kajži. Njegov edini sin Šiman se je bil izučil krojaštva in se po vojski podal iz italijanskega ujetništva na Francosko. Od tam je prišel k pogrebu svojega tako ljubljenega očeta. Iz Francoskega je pošiljal svojemu očetu prihranke, s katerimi mu je rajni oče pozidal lepo hišico, v katero se Šiman, kakor je obljubil tudi nam, v par letih vrne za vedno. — V nedeljo, dne 23. aprila smo ob obilni udeležbi ljudstva pokopali pridno in dobro Joštavo mater g. Katerino Ulbing na Žopračah. Vzela jo je gripa, ki je obiskala celo njeno družino. — Pri obeh pogrebih so imeli domači g. župnik tolažljiv nagovor, domači pevci pa so jima zapeli v slovo. Počivajta v miru! Zaostalim naše sožalje!

Zahomc. Zaspal je v Gospodu in sedaj čaka pri sv. Martinu vstajenja Janez Oman pd. Mark. Že deset let je opravljal v Št. Rupertu pri Celovcu mizarska dela. Praznike pa je preživel vedno doma v svoji družini. Stara bolezen in novo prehlajenje sta skrbnemu in delavnemu družinskemu očetu ustavila zemeljsko življenje. Lep pogreb je govoril o spoštovanju, ki ga je rajni užival. — Delavec je bil, dober, pošten in priden. Ni poznal prez-

poselnosti. Dan mu je bil prekratek, da je delal pozno v noč. Saj ga skrb za mnogoštevilno družino ni pustila počivati, zanj se je žrtvoval nesebično do zadnjega. Ljubil je hišo božjo, tam se je učil delati, trpeti in moliti. Zahomc je ž njim izgubil pridnega delavca in nesebičnega očeta, pogrešali pa ga bodo tudi celovski Zilani — dolgoletnega prijatelja in znanca. — Na praznik sv. Marka sta sprejela zakrament sv. zakona Alojz Millonig pd. Korenov in Terezija Pip iz Blač. Še isti dan sta se odpeljala k sv. Očetu, ki s posebnim veseljem sprejema novoporočence: ravno ti naj bodo nositelji nove družbe, nove vzgoje. Želimo obema mnogo božje ljubezni in blagoslova!

Bela. Dne 26. aprila je smrt ugrabila Marjijo Pečnik, pd. Stergarjevo mater. Nad leto dni je rajna bolehala. Bila je dobra vzgledna žena in zato spoštovana v vsej okolici. Naj ji bo domača zemljica lahka!

Drobiž: Župni urad Št. Peter na Vašinjah obvešča, da je termin delitve sv. birme preložen na poznejši čas. — Prvi maj je bil v Celovcu poln nemirov. Prišlo je do številnih pretepov med v teh dnevih zborujočimi luegerbündlarji, socialisti in naciji. Več je lahko ranjenih, veliko število aretiranih. Orožništvo je bilo za te dni ojačeno. — V Velikovcu so našli na nekem vrtu zakopan okostnjak. Sodijo, da je ležal v zemlji nad 20 let in ker tam ni v bližini pokopališča, slutijo zločin. Orožništvo preiskuje. — V Prevaljah so aretirali socialista in občinskega svet. mesta Volšperk Janeza Vrtjanca, ker je brez dovoljenja izstopil iz tranzitnega vlaka. Oddali so ga v Maribor. — Obrtniška zapora je podaljšana do 30. oktobra. — Predzadnje nedelje je prišlo v Celovcu do karambola med avtomobilom, ki ga je vodila soproga okrajnega glavarja Guttenberga, in motornim kolesom orožnika Blümela. Orožnik leži težko poškodovan v bolnišnici, kolo je razbito. — Na velikovškem živinskem trgu je vol nabodel upokojenega orožnika Jožefa Lipnika, ko je pobiral tržni prispevek. Orožnik je v bolnišnici. — Sprejemni izpiti na celovško učiteljsko se vršijo 6. julija. Prihodnje leto bo otvorena samo moška pripravljalnica. — Aretiran je bil Peter Hus iz Gorič pri Pokrčah vsled tatvine kokoši. — V Blačah so pokopali Matijo Pippa, čevljarskega mojstra. — Okrajni šolski nadzornik Franc Gornik v Velikovcu je dobil naslov vladnega svetnika. — Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Perkoniga v Pudlah(?) pri Suhu. — Pogorelo je pri Lečniku v Cilah pri Suhu.

NAŠA PROSVETA

Pravljica o Žalik-ženah.

Saj še pripovedujejo naše mame tisto o Žalik-ženah... „Žavnik, sej bob!“ In sejal ga je pozimi na sneg in bob je vzrastal in je imel stroke od tal do vrha.

Pravljica o Žalik-ženah je simbol naše zemlje, porojena iz zdravega razmerja kmeta do njegove rodne grude. Da bi naš gospodar še danes znal polagati takšno poezijo v brazde, koliko bolj bi vzljubil zemljo in rodila bi mu stoteren sad.

Med pravim kmetom in zemljo je veliko in sveto razmerje, neke vrste zakonsko stanje. Podedovana zemlja mu je sveta kot žena, katero mu je Bog dal pred oltarjem kot pomočnico. Ta sveti odnos se zrcali pri starih Grkih v pravljicah o materi-zemlji, iz katere raste vse življenje. Drugi narodi so mu dali drugačno obliko, naši očetje pa so mu našli izraza v pravljici o Žalik-ženah. Nihče pa ga ni lepše opeval kot poljski pisatelj St. Reymont v svojem delu „Kmetje“.

Da bi tudi naš mladi rod zopet zaveroval v to sveto razmerje, v ta sveti zakon med gospodarjem in zemljo. Postati mora našim mladim gospodarjem velika doživeta resničnost, ki bo v svoji moči oblikovala njihovo osebnost.

Spoznajmo! Zemlja naša nam ne polni samo žitnic in skednja, v njej so viri naravnega, duševnega, npravnega in nadnaravnega pomlajenja.

Vsako leto rodi novo klasje, nove rože in

novi cvetje. Ni čuda, da beži mladina iz plitvosti in neresničnosti mesta v naravo, da si tam ohrani svoje najdražje, svojo mladost. Tu, obdana od rasti in zdravja, raste iz narave v nadnaravo, iz travnikov, gozdov, neba in zemlje, iz odrešenja in milosti. V naravi najde Duha, ki deluje in snuje v vsaki roži, v vsaki bilki in v vsakem klasu. Duha božjega, ki vse oživlja! Ko tako gleda vse skrivnosti božje delavnice, zaživi svojo mladost, mladost svojega duha. In le preko te mladosti vodi pot v novo dobo, le preko te zavesti, da mora biti človeška duša nekaj vedno živega, da mora neprestano rasti v večje razumevanje in v večjo dovršenost. Z ozirom na to notranjo človekovo razpoloženje, na to duhovno in duševno razgibanost delimo ljudi v „stare“ in „mlade“.

Da bi tudi naš prosvetljeni in liberalno navdahnjeni rod še veroyal v Žalik-žene in v pravljice o materi zemlji! Mladina, si šla na Veliko noč z blagoslovljeno vodo škropiti domače njive in travnike, kakor hodijo tvoji očetje? Če ne, potem ti zemlja ni sveta. Če pa si bila, potem verujemo, da si na tej poti doživela novo pomlad. Potem verujemo, da si zaživela novo pomlad v svojem srcu, ker si morala videti vso polnost mladega življenja, ki je obhajalo svoje velikonočno vstajenje.

Težke besede. Francoski pisatelj Green piše v svoji knjigi „Pamfleti proti francoskim katolikom“ — knjiga napada katoličanstvo — sledeče trde, a resnične besede: „O vseh sil na zemlji je najstrašnejša mlačnost: celo nebesa ne zmorejo ničesar proti njej. Ona prevara najmočnejše napore ljubezni, ona hoče svoje prokletstvo, ki ga tudi doseže; mlačnost je edini pravi odpad. Če bi se mlačnež nad čem navdušil, če bi v čem videl problem, če bi se mogel zadiviti nad globino božjo, bi bil rešen. Toda on napravlja iz svoje vere prsto navado, to je, nekaj naravnega in majhnega. Ko pridejo od svete maše, klepetajo in se smeji, ker niso doživeli ničesar posebnega; če bi se res zavedali, kaj je ta daritev, bi to zadoستovalo, da ves svet navdušijo in usposobijo na največja dejanja. V naših dneh stoji cerkev pred neprimerno večjo nevarnostjo kakor v časih bivših krivovercev: pred versko strpnostjo liberalnega meščanstva in mlačnostjo katoličanov. Katolicizem, ki se ne boji in noče trpeti, ki ne tvega borbe s svetom in njegovimi navadami in neredom, ampak ga samo skuša pokrivati s sladkoto čustvenostjo, ki se ne upa ustvariti novega reda na zemlji po podobi božjega, je samo laži-katolicizem.“ — Težka sodba je v teh besedah!

Društva, ne pozabite proslave materinskega dneva! Ni je hvaležnejše misli od misli na svojo mater in ni je hvaležnejše prireditve od materinske proslave. Naj je ne opusti nobeno društvo! Osrednji prosvetni odbor.

Kazaze. (Tečaj in njegov zaključek.) „Ni bil samo kuharski tečaj, marveč se je poleg važnih gospodinskih strok podalo tečajnicam tudi splošne razumske in srčne izobrazbe, da so danes kot prenovljene“, je sodba č. pokrovitelja o ravnokar minulem kmetijsko-gospodinskem tečaju. Veseli smo ga bili vsi brez razlike, najbolj vesele pa pridne naše tečajnice, ki so tekom šestih tednov pokazale toliko izrednega zanimanja in veselja za poklic vzorne matere in gospodinje. Z njimi vred je vesela uspeha seve tudi vrla voditeljica g.čna Hartman-ova, ki je s tem pridobila še šest-najst navdušenih članic dekliskega gibanja slovenske Koroške. Zaključna prireditve na belo nedeljo je zato nepričakovano dobro uspela. Tečajnice so v deklamaciji, prizorih in v dekliski pesmi dokazale, da se dobro počutijo doma v kraljestvu lepe slovenske besede in melodije. Dekliškem zboru je sekundiral fantovski zbor, ki danes nedvomno prvači med podjanskimi zbori. Predvsem je hvalevredno navdušenje mladega zbora za domačo narodno pesem. Zato je č. predsednik Poljanec v svojem govoru zadel pravo, ko je, videč ta krasni material naše mladine, govoril lepe besede o nalogah mladinskega prosvetnega društva na naši vasi. Sledila je igra „Bele vrtnice“ in žela svoje zasluženno priznanje. Naj še omenimo, da je med številno zbranim občinstvom zbudila veliko zanimanja tudi razstava kuharskih izdelkov. Da je bilo ob njenem zaključku razprodano vse, dokazuje, da je žela polno priznanje. — Naj se na tem mestu iskreno za-

hvalimo vsem, ki so pripomogli k tako lepemu poteku in zaključku gospodinskega tečaja, tako prirediteljem, predavateljem in predvsem g.čni voditeljici! Bog jim plačaj njihov trud!

Št. Primož v Podjuni. (Igra.) Na belo nedeljo so se zopet enkrat zbrali naši igralci in uprizorili igro „Na Poljani“, ki je nad vse pričakovanje dobro uspela. Igralci so vsi mojstrsko obvladali svoje vloge, samo naglašanje je bilo pri nekaterih pomanjkljivo. Kar se tiče kretenj, zaslužijo igralci polno priznanje. — Od strani gledalcev je bilo čuti mnenje, da je Ogljar, tisti šaljivi stariček, včasih malo preveč zahudil in se priduševal. Pa ne, veste kaj? Je bila že vloga takšna, da se ne da mnogo spremeniti, ako hočemo, da bi bila igra res podobna resničnemu življenju, in ne samo igra. Med odmori in po igri nas je zazveseljeval naš društveni pevski zbor s svojim ubravnim petjem, nakar smo se razšli z zavestjo, da smo zopet preživeli lep popoldan v bratski vzajemnosti.

Sveče. (Materinski dan) obhajamo letos v nedeljo dne 14. majnika. Zanj smo pripravili obširen spored: O 6. uri zjutraj pridiga s sv. mašo za naše matere, ob 3. uri pop. se vrši izvincerkvena slavnost v Adamovi dvorani in obsega več točk: govor, deklamacije, igra „Prisegam“, petje. Matere, udeležite se v lepem številu svojega častnega dneva!

Bilčovs, (Naše društvo) priredi v nedeljo, dne 7. maja ob 3. uri pop. v Velinji vasi in sicer v Knaberlнови dvorani igro „Vrnitev“. Menda nastopijo tudi pevci. Pridite!

GOSPODARSKI VESTNIK

Tretje zasedanje kmetijske zbornice dne 28. aprila. Po otvoritvi se je vršila volitev na mesto odstopivšega Glantschnigga in je bil za podpredsednika voljen svet. Striessnig. Nato je prezident Supersberg prebral vložene predloge — med njimi predloge zborn. svetnikov „Kmečke zveze“ za uvedbo stalne slovenske priloge k „Landwirtschaftliche Mitteilungen“ in zopetne omogočitve prodaje krompirja v inozemstvo. Do živahne debate je prišlo ob prezidentovem poročilu o bolniški blagajni, na zadnjem zasedanju tozadevno sprejetega sklepa pa se ni spremenilo. Po tej točki je zbornica sprejela proračun. Svet. Schumy je predaval o kmetijskih posojilih, obrestni meri in razdolžitvi; referat je izzvenel v željo, naj bi se poskrbelo zadržnim zavodom prepotrebnih denarnih sredstev v od pomoč denarni stiski. Po poročilih iz posameznih strokovnih odborov je bilo zasedanje zaključeno.

Zadružništvo v Sloveniji. Zadružna misel je med Slovenci dokaj živa. Število zadrug narašča z vsakim letom. Predlanskim je bilo osnovanih 288 zadrug, lani 71. Skupno se je po končani svetovni vojni osnovalo 1151 zadrug. Menda je ni več gospodarske panoge, ki bi ne poznala svojih zadrug. Tako štejejo Slovenci poleg kreditnih in živinorejskih zadrug še kmetijskостrojne, zadržne elektrarne, vinarske, perutninarske, vodovodne, sadjarske, čebelarke, lesne, konzumne in nabavne, tiskovne, obrtne, pašniške, gozdne in še razne druge. — Naj k temu še pripomnimo, da mnogoteri cenijo narod in njegovo žilavost po stopnji njegovnega zadržnega razvoja.

Davki v evropskih državah. Nek francoski mesečnik je zbral zanimive številkke o mednarodnih davčnih bremenih. Če označimo davke, ki jih plača povprečen Francoz, s številko sto, potem pride na nemškega davkoplačevalca 97,5, na Angleža 91,2, in na Američana v Zedinjenih državah 53. To pomeni, da trpijo z izjemo Amerike zmagovalci in premaganci enako na posledicah vojne. Če izrazimo davčne bremena prebivalstva omenjenih držav v delovnih urah, ugotovimo, da mora delati Francoz vsako leto 50 dni za davkarijo, Nemec 49 dni, Anglež 46 in Amerikanec 26. Francoz in Nemec žrtvuje ta davkariji več kot četrtnino svojih dohodkov, Anglež eno četrtnino, Amerikanec eno osmino.

Velikovški trg koncem aprila. Jajca 8, sirovo maslo 3.20—4.40, stare kokoši 2.00—2.80, mlade 2.50—3.00, pšenica 32—33, rž 23, oves 14, proso 18, ječmen 16, kuzuza 12, ajda 24, krompir 5—6, leča 30 g. — Celovški živinski trg: voli 80—1.00, krave 80—1.10, klavne 50—70, prašiči 1.70—1.90, plemenski 2.60—3.00 S.

RAZNE VESTI

Kako bo v petdesetih letih. Francoski pisatelj André Mauroise pravi v svoji knjigi „Moje sanje“, da se bo svet v pičlih petdesetih letih popolnoma izpremenil. Izpremembo prinese svetu razmah daljnovidnosti. Vsak človek bo imel žepni aparat in z njegovo pomočjo bo lahko videl in ogovoril vsakega človeka na zemlji. Ljudje ne bodo poznali več razdalje in ne ločitve. Zaljubljenec ne bo več bolelo srce, dolžniki bodo pod stalnim nadzorstvom, tatvine, ropa in umorov ne bo več. Človek ne bo mogel več tajiti dejanj. Nad mestom bodo

kročila avtomatična letala in obsevala vse hiše in vsa stanovanja. Nesreča pa pride človeštvu z aparatom, ki bo beležil človeške misli. Potem se ne bomo mogli več lagati, vse naše misli bodo vedeli tudi drugi. Potem se tudi ne bo več treba pogovarjati. Ob koncu tega stoletja se bodo „pogovarjali“ samo še z mislimi, brez besed. Nove naravne sile bo odkrilo človeštvo v solncu, morju in vetru. Zato se bo spremenila oblika zemlje. Najvažnejša središča sveta ne bodo več okoli premoga, nafte in zlatih rudnikov, marveč tam, kjer neprestano piha veter, na morskimi obalah ali puščavah. Kmečki stan bo docela izgubil. Hrana bo izdelovala kemična tovarna iz zraka. — Pisatelj je pozabil še pripomniti, da bo tedaj v svetu préneto dolgčas in da bodo od dolgčasa ljudje umirali. Mi si te dobe res ne želimo.

Kristus pred vratmi palače Zveze narodov. Holandski slikar je naslikal sliko, ki vpliva na opazovalca bolj kot cele knjige. Slika predstavlja Kristusa, ki prosi za vstop v palačo. Bosonog, v raztrgani obleki, oprt na potno palico stoji pred debelim vratarjem. „Smem li vstopiti?“ vprašuje, „vsaj kot tih opazovalec.“ Toda vratar mu ne odpre vrat. On ve, da ne bo zbrani gospodi dobrodošel, gospoda ve, kaj bi jim povedal: „Ljubite svoje sovražnike, storite dobro tem, ki vaš sovražijo!“ — In tako trka Gospod zastonj na vrata. In vsa zborovanja ter posvetovanja gospodov vsega sveta ne bodo imela nikakega trajnega uspeha, dokler ne bodo pripustili k zeleni mizi Njega, Jezusa Nazarečana.

Dunajska beraška borza. Da so berači organizirani, vemo. Malokdo pa ve, da imajo dunajski berači nekako beraško borzo, kjer prodajajo najboljše postojanke na Dunaju, to je mesta, kjer berač največ miloščine nabere. Ta borza posluje v Praterju, kjer se berači radi zbirajo. Najvišje cene ima trg sv. Štefana, Prater in zapadni kolodvor. Če je berač le količkaj podjeten, si na teh mestih dnevno lahko nabere okoli 10 S. Stari berači, ki so si prilastili pravico na ta mesta, jih oddajajo za ceno 2 do 3 šilingov. Cena je odvisna seve tudi od letnega časa. Značilno za sedanje razmere je, da oddajajo za dogovorjen dan revni stariši svoje otroke proti primerni odškodnini beračem, da zamorejo ti vzbujati v mimosidnih pomilovanje. Poznajo tudi neke vrste zavarovanje za slučaj „brezposelnosti“. Organizirali so beračenje samo, ki se ne sme vršiti istočasno po vsem Dunaju, marveč v posameznih okrajih na določen dan. Del članstva je nedvomno usmiljenja vreden, velik njegov del pa sestoji iz navadnih delamržežev in bivših kaznjencev in ti se morajo stalno boriti z berači, ki so v resnici policijski ovaduhi in detektivi.

Zanimivosti iz kraljevstva mode. Na dunajski ljudski univerzi je imela nedavno baronica Kulmerjeva zanimivo predavanje o jugoslovanskih narodnih nošah. S svojega potovanja po Jugoslaviji je prinesla ogromno število načrtov jugoslovanskih narodnih noš. Na podlagi te zbirke so modne slikarke — stvariteljice sodobne mode — ustvarile novo damsko modo. Pri tem je še zanimivo, da je nova damska moda posnela mnogo sijajnega tudi od moških narodnih jopičev, plaščev klobukov in čepic. Tako je nova dunajska moda obogatela po jugoslovanski narodni umetnosti in noši, kakšna še danes živi ob morju in gorovju, na deželi, a tudi v mestih. Predavateljica na ljudski univerzi ni mogla prehvaliti harmonije, v kateri se spaja prelepa jugoslovanska narodna noša s pokrajino, v kateri je nastala. — Morda se povrnejo tudi naše narodne noše kedaj med ljudstvo potom kakega dunajskega modnega salona. Potem se nam bodo nedvomno zopet zdele lepe in privlačne.

Kaka bo bodoča vojna. Na Dunaju je nedavno predaval zdravnik dr. Riese o strahotah bodoče vojne. Med drugim je vedel povedati, da se bo vršila bodoča vojna le še v zraku med letali, zato ne bo nikakih bojišč na tleh. Dobro oborožene države imajo že zdaj do 3000 ali še več vojnih letal, po večini pripravnih za bombardiranje. Tudi vsa druga zasebna in prometna letala so narejena tako, da se jih takoj lahko premeni v vojna letala. Še strašnejše kakor zračna vojna pa bo njeno orožje. Že zdaj izdelujejo do 2000 kg težke bombe. Ena sama taka bomba zadostuje, da do tal poruši znano cerkev sv. Štefana, 1000 kg težke bombe bodo učinkovale tako, da bodo padali 600 do 700 m naokrog ljudje kakor muhe, ker jih bo pobil zračni pritisk. Izračunano je že, da bo lahko vrglo 72 letal nad tako velikim mestom kakor je Berlin 36.000 bomb, ki bodo zanetile 6000 požarov. Vsaka obramba proti tem grozotam bodoče vojne je seveda brez-pomembna. Edina uspešna obramba je zdrava pamet, ki bo morala itak prej ali slej zmagati, sicer čaka človeštvo prav žalosten konec.

Električno oko. Še nedavno skoro neverjetna novost osvaja zdaj takozvano električno oko vso Ameriko in dobiva v najrazličnejših panogah vsakdanjega življenja najčudovitejše naloge. Pri vrodu v najmodernejšo čajarno New Yorka se odpirajo vrata sama, čim se jim gost približa. Senca bližajočega človeka pade na električno oko in zbudi električni tok, ki potem vrata odpre. V Grand Rapidsu prebira električno oko fižol, v konservnih tovarnah spravlja na kupe turšične štokke po njih barvi. Drugod pazi v velikih trgovinah na redno ventilacijo, drugod zopet gleda nato, da imajo ljudje v vodovodu vedno čisto, hladno vodo. Električno oko služi za stražo, pazi na poedine stroje, da v redu obratujejo. Električno oko prižiga in ugaša reflektorje na vrtovih, skrbi za avtomatično razsvetljava, šteje vreče in zaboje. Res čudovit izum.

Čiste kmetijske občine (koder so zavarovani delavci v obratih nad pet zaposelnih in koder uživajo kvalificirani delavci zasilno podporo): Brdo, Goriče, Hodiše, Bilčovs, Zgornja Vesca, Otmanje, Radiše, Šmarjeta v Rožu, Slovenji Plajberk, Sele, Bistrica na Zili, Kostanje, Djekše, Globasnica, Vovbre, Libeliče, Blato, Ruda, Rikarja ves, Št. Peter na Vašinjah, Žvabek, Tinje.

Čebula je dobro zdravilo. Če se prehladiš, če si hripav in kašljaš, pij čebulni ocedek. Zobobol poneha, če položiš na votlino v zobu košček čebule. Ječmen na očesni vekji izgine takoj, če ga obložiš z odrezkom čebule. Če te piči žuželka, ti rano očisti čebulni obložek. Pogosto uživanje čebule pospešuje prebavljanje, čisti notranje organe, zdravi obolele ledvice. Z uspehom so jemali čebulo bolniki, ki so trpeli radi griže, tifusa ali kolere. Pri motnjah na srcu, ledvicah, jetrih učinkuje sirova čebula hitro in dobro. Gnojne otekline izginejo, se poležejo ali odpro, če nanje položiš kuhane in vroče čebulne rezine. Prav tako uporabljajo čebulne obložke za odstranjanje bradavic in kurjih oces.

Za bistroumneže.

1. Kako moreš peljati sto ljudi z enim vozom?
2. Katera pijača je najmočnejša?
3. Kdaj sejemo repo?
4. Kje kosijo v hribih seno?
5. Kakšen je razloček med advokatom in kolesom?

(Kdor pravilno reši vseh petero ugank tekem osmih dni, dobi v dar lepo knjigo.)

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Ako bi dobre

„2 Rinder - Sense“

ne dobili pri Vašem trgovcu, pri katerem ste navajeni kupovati, tedaj jo naročite neposredno pri

Sensenwerk J. A. Offner,
Wolfsberg in Kärnten.

77

Dobra „2 Rinder - Sense“

Prospekt in naročilnica za to z roko kovano koso sta bila priložena našemu listu dne 12. aprila 1933. Takoj naročite, da Vam bo ta dobra kosa pravočasno na razpolago! — Stotine zahvalnih pisem od strani kmetov in nagraje pri tekmah koscev so najboljši dokaz, da „2 Rinder-Sense“ izborna reže.

Odlikovanja v zadnjih letih: zlata kolajna Barcelona 1929 / zlata kolajna Pamiers 1930 / velika nagrada iz Foixka 1930 / zlata kolajna Wels 1932 priznalna diplóma inomoškega velesejma 1932.